

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף כ

למדנו במשנה שיש מלאכות שבהם בית הלל מודים לבית שמאי שאסור להתחיל אותם בערב שבת כדי שיגמרו בשבת.

הגמרא מבארת את דברי המשנה שאסור לצלות בשר בצל וביצה אלא אם כן הם ניצלו כבר מבעוד יום: שיעור הצליה הוא "כמאכל בן דרוסאי", כלומר שליש בישול. כוונת הגמרא שאם הבשר הבצל והביצה התבשלו שליש בישול קודם השבת הם נחשבים כבר כמבושלים, ומותר להשהות אותם על הגחלים בשבת ואין חשש שמא יבוא לחתות בגחלים בשבת.

שיעור "מאכל בן דרוסאי" נאמר גם לגבי איסור אכילת בישולי נכרים. כלומר שאם בישל הישראל מאכל כדי שליש בישול ואח"כ גמר את בישולו הנכרי, אין בזה איסור משום בישולי נכרים, משום ששליש בישול נחשב כבר כמבושל.

וכן נאמר שיעור זה לגבי איסור להשהות מאכל על גבי כירה שאינה גרופה (= שגרף ממנה את הגחלים) וקטומה (= שפיזרו אפר על הגחלים ונחלש חומם). כלומר שאם המאכל התבשל כבר בשיעור שליש בישול, מותר להשהות אותו על כירה שאינה גרופה וקטומה כדי שימשיך להתבשל בשבת, ואין אנו חוששים שמא יבוא לחתות בגחלים משום שלאחר שליש בישולו הוא נחשב כבר כמבושל. (דין כירה גרופה וקטומה יבואר לקמן בפרק שלישי).

משנה לעיל: אין נותנים את הפת בערב שבת בתנור אלא אם כבר קרמו פניה, רבי אליעזר אומר כדי שיקרום התחתון שלה: הגמרא מבארת שכוונת רבי אליעזר להחמיר שיקרום הצד שמודבק לתנור (הצד שכלפי האש קורם לפני הצד שמודבק לתנור).

משנה לעיל: מותר לשלשל את קרבן הפסח בתנור סמוך לשבת (כשחל ערב פסח בערב שבת), למרות שהוא נצלה בשבת: הגמרא מבארת שהתירו משום שבני החבורה העוסקים בקרבן פסח זריזים הם, ולא יבואו לחתות בגחלים בשבת.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

ואף שאמרנו לעיל שמותר לצלות בשר גדי סמוך לשבת משום שאין חשש שמא יחתה בגחלים כי הרוח מזיקה לו, ואם-כן מדוע צריך את הטעם ש'בני החבורה זריזים הם'? שם מדובר בבשר גדי שהוא מנותח לנתחים והרוח מזיקה לו, וכאן בקרבן פסח הרי צולים אותו שלם שנאמר "ראשו על-כַּרְעֵיו וְעַל-קַרְבּוֹ" והרוח לא מזיקה לו, ולולא הטעם ש'בני החבורה זריזים הם' היה אסור.

משנה לעיל: ומאחיזין את האש במדורת בית המוקד (ראה ב'מושגים בדף'): גם כאן הטעם שמותר להדליק את המדורה סמוך לשבת הוא משום שהכהנים זריזים הם, ולא יבואו לחתות בגחלים בשבת.

משנה לעיל: ובגבולין (= המאחיז את האש במדורה בשאר המקומות במדינה - לא בבית המקדש) כדי שתאחז האש ברובן: לדעת רב "רובן" הכוונה לרוב של כל עץ ועץ הנמצא במדורה, ולדעת שמואל כדי שלא יהיה צריך לומר הבא עצים דקים ונניח תחת העצים הגדולים להבעיר אותם.

לדעת רב פפא - המדליק עץ בודד צריך שתאחז בו האש ברוב עוביו וברוב היקפו. הגמרא מביאה מחלוקת תנאים בענין זה.

נחלקו האמוראים במדליק מדורה העשויה מקנים או מגרעיני תמרים האם צריך להצית את האש ברובם קודם השבת: לדעת רב הונא - בסתם מדורת קנים וגרעינים לא צריך רוב, לפי שאינם כבים אלא דרכם להיות דולקים והולכים, ולא יבוא לחתות בהם בשבת. אבל אם אגד את הקנים ועשה מהם מדורה, או שם את הגרעינים בחותלות (= כלים העשויים מלולבים) ועשה מהם מדורה, צריך להצית את האש ברובם בערב שבת, לפי שהשלהבת לא יכולה להכנס בהם.

לדעת רב חסדא הדבר הפוך - במדורת קנים וגרעיני תמרים צריך רוב, כיון שהם מתפזרים לכאן ולכאן. וכשהקנים אגודים והגרעינים בתוך חותלות הם לא מתפזרים ולא צריך רוב.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

ולדעת רב כהנא - קנים שאגדם צריכים רוב משום שהאש לא נכנסת בהם, אבל מצד שני אין חשש שהקנים יתפזרו משום שהם כבדים ולכן אם לא אגדם אין צריכים רוב. לעומת זאת גרעיני תמרים צריכים רוב משום שהם מתפזרים, אבל אם נתנם בחותלות אינם צריכים רוב כי האש נכנסת בהם.

הדרן עלך יציאות השבת

פרק שני: המשנה מבארת באיזה פתילות ושמנים מותר להדליק נרות שבת ובאיזה אסור.

👉 האיסור להדליק בפתילות ושמנים שנקטה המשנה הוא משום שיש פתילות שהשלהבת לא נאחזת בהם יפה ויש שמנים שלא נמשכים אחר הפתילה, וחששו חכמים שמא יטה את הנר בשבת.

👉 הקטע הראשון של המשנה (עד "ירוקה שעל פני המים") עוסק בפתילות שאסור להדליק בהם, הקטע השני של המשנה (מ"זפת") עוסק בשמנים שאסור להדליק בהם.

מושגים בדף

בן דרוסאי: שמו של שודד שהיה אוכל מאכלו לאחר שהתבשל שלישי בישול. **בית המוקד:** לשכה גדולה שהיתה בבית המקדש, והכהנים שהיו הולכים יחפים היו מתחממים ממדורה שהיתה דולקת שם תמיד.